

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/137/115/95

POPARCIE WYBORCZE DLA KANDYDATÓW W WYBORACH PREZYDENCKICH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

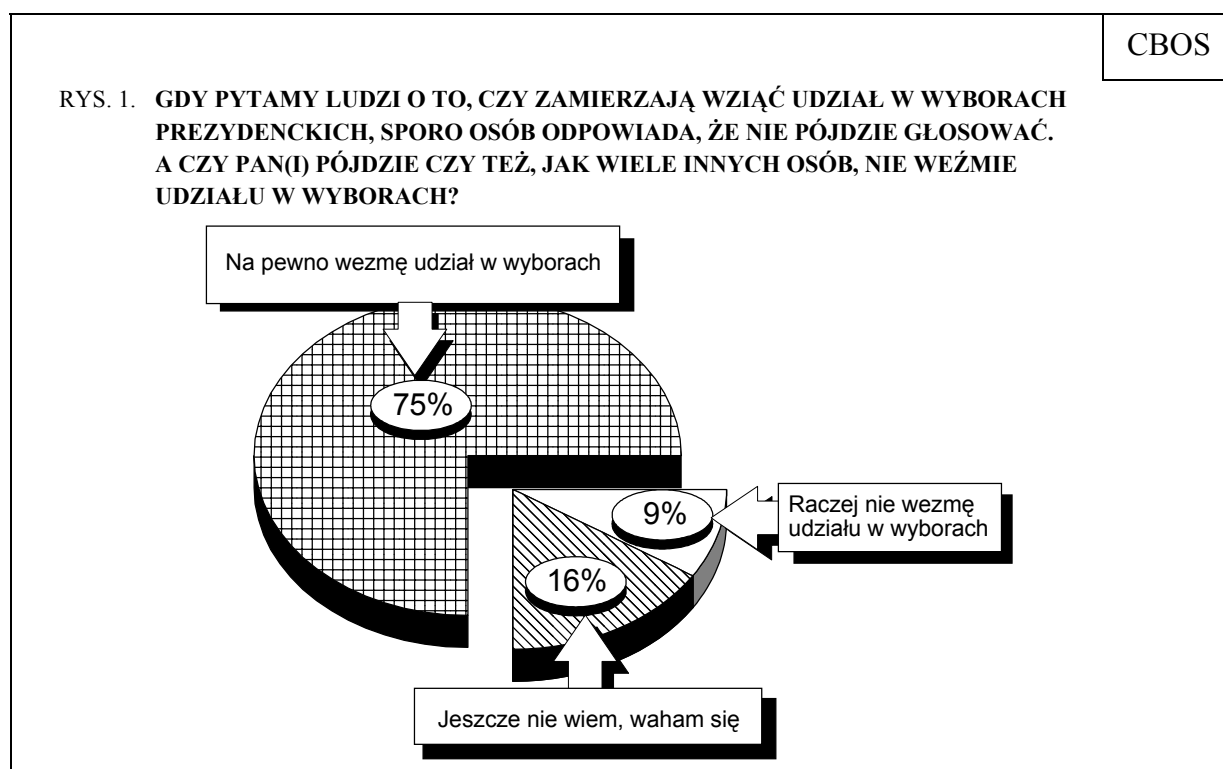
WARSZAWA, LIPIEC '95

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

W komunikacie dotyczącym preferencji wyborczych naszego społeczeństwa¹ informowaliśmy, jak - ogólnie rzecz biorąc - kształtowały się w pierwszej dekadzie czerwca szanse zwycięstwa poszczególnych kandydatów na prezydenta. Obecnie powracamy do wyników tamtego sondażu² proponując nieco szersze ujęcie tematu.

Uczestnictwo w wyborach

Na początku czerwca udział w wyborach prezydenckich zapowiadało trzy czwarte uprawnionych do głosowania - o pięć punktów procentowych więcej niż w ostatnich dniach maja. Świadczy to niewątpliwie o dużym zainteresowaniu wyborami, niemniej jednak nie należy się spodziewać, iż frekwencja wyborcza będzie aż tak wysoka.

¹ Zob. komunikat CBOS „Wybory prezydenckie - preferencje w czerwcu ‘95”, czerwiec ‘95.

² Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (61), zrealizowane w dniach 8-12 czerwca ‘95 na reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski (N= 1172).

Uczestnictwo w wyborach nieco częściej deklarują mężczyźni niż kobiety. Liczba takich deklaracji rośnie wraz z wiekiem (z wyjątkiem najstarszych spośród respondentów). Chęć głosowania częściej wyrażają osoby lepiej wykształcone, dobrze oceniające swoją sytuację materialną, zainteresowane polityką i mające sprecyzowane poglądy polityczne. Spośród grup społeczno-zawodowych udział w wyborach najczęściej deklarują przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji; grupę osób wahających się stosunkowo najliczniej reprezentują pracownicy fizyczno-umysłowi oraz robotnicy niewykwalifikowani.

Warto jednak zaznaczyć, że cechy społeczno-demograficzne generalnie dość słabo tłumaczą zachowania wyborcze. Jak wykazuje analiza regresji, deklarowany udział w wyborach stosunkowo najsilniej determinują: płeć oraz poziom wykształcenia. Nie wpływają natomiast na niego takie cechy położenia społecznego, jak: poziom dochodów czy miejsce zamieszkania.

W Polsce, podobnie zresztą jak w innych krajach o systemie demokratycznym, część społeczeństwa jest bierna politycznie - można zatem z góry przewidzieć, że pewne grupy, z zasady rzadziej uczestniczące w procedurach demokratycznych, nie wezmą udziału także w kolejnych wyborach. Nic zatem dziwnego, że największe prawdopodobieństwo absencji w nadchodzących wyborach określa fakt nieuczestniczenia w poprzednich głosowaniach - wyborach parlamentarnych '93 i słabiej - w wyborach prezydenckich '90. Jak wykazuje analiza regresji, tym, co może wpływać na niechęć do głosowania, jest także brak zainteresowania polityką. Przewidywanej absencji wyborczej sprzyjać może ponadto - choć w mniejszym stopniu - słaba religijność.

Poziom mobilizacji elektoratów

Na podstawie deklaracji badanych można sądzić, że ich preferencje wyborcze są już w dużym stopniu ukształtowane. Ponad dwie piąte respondentów (43%) wybierających się do urn ma już upatrzonego kandydata i traktuje swój wybór jako ostateczny. Na dziesięciopunktowej skali, określającej stopień niezmienności decyzji, ta grupa badanych wskazała maksymalną liczbę punktów. Niemal identyczny wynik (44%) otrzymaliśmy w badaniu przeprowadzonym w ostatnich dniach maja.

Tabela 1

W jakim stopniu jest Pan(i) przekonany(a), że w dniu wyborów zagłosuje Pan(i) na tego właśnie kandydata?	Średnie V '95	Średnie VI '95
Lech Wałęsa	8,77	8,96
Aleksander Kwaśniewski	8,66	8,46
Leszek Moczulski	7,97*	8,27*
Adam Strzembosz	7,61	7,99
Tadeusz Zieliński	7,87	7,95
Waldemar Pawlak	7,35	7,89*
Hanna Gronkiewicz-Waltz	8,06	7,72
Janusz Korwin-Mikke	6,87*	7,54*
Jacek Kuroń	7,87	7,47
Józef Zych	7,40*	7,04
Zbigniew Religa	7,63*	6,51*
Jan Olszewski	7,40*	5,92*

Zróznicowanie jest istotne statystycznie na poziomie 0,05 , eta = 0,3.

* Dane dotyczące tych kandydatów należy interpretować ostrożnie ze względu na małą liczebność osób deklarujących zamiar poparcia ich w wyborach.

Najbardziej zdecydowany elektorat mają Lech Wałęsa i Aleksander Kwaśniewski. O ile jednak zwolennicy prezydenta obecnie nieco bardziej stanowczo wyrażają gotowość poparcia go w wyborach, o tyle pewność głosowania na Aleksandra Kwaśniewskiego okazuje się trochę słabsza niż przed kilkoma tygodniami.

Mniej pewni poparcia swego dzisiejszego elektoratu mogą być pozostali kandydaci zaliczający się do czołówki rankingu: Tadeusz Zieliński, Hanna Gronkiewicz-Waltz, a zwłaszcza Jacek Kuroń.

Na liczniejszy niż w maju, ale też mniej zdecydowany elektorat może liczyć obecnie Hanna Gronkiewicz-Waltz. Trochę mniejszy stopień pewności głosowania, jaki cechuje jej dzisiejszych sympatyków, może być efektem bardzo znacznego powiększenia się grupy jej wyborców w tak krótkim czasie. Z dużym prawdopodobieństwem można stwierdzić, że zasiliły go przede wszystkim osoby mniej pewne swoich preferencji. Nie jest też wykluczone,

że jej elektorat powiększył się o ludzi, którzy dotychczas nie znaleźli wśród polityków odpowiedniego kandydata.

Z odwrotnym procesem, jak się wydaje, mamy do czynienia w przypadku kandydatury Adama Strzembosza. Prawdopodobnie stracił on właśnie tych spośród wyborców, którzy nie do końca byli zdecydowani udzielić mu poparcia. Jego obecni zwolennicy odznaczają się w sumie większą determinacją.

Bardzo zbliżone liczebnie od dłuższego czasu elektoraty Tadeusza Zielińskiego i Jacka Kuronia różnią się jednak znacząco, jeśli chodzi o stałość poparcia. O ile zwolennicy Tadeusza Zielińskiego w podobnym jak pod koniec maja stopniu są zdecydowani poprzeć jego kandydaturę, o tyle sympatycy Jacka Kuronia stracili na swej stanowczości i z mniejszym przekonaniem deklarują poparcie dla niego. Może to niepomyślnie rokować, jeśli chodzi o najbliższe notowania tego polityka.

Absencja wyborcza a specyfika elektoratów

Jest dość oczywiste, że nie wszyscy spośród tych, którzy deklarują dziś udział w wyborach i wyrażają zamiar głosowania na poszczególnych kandydatów, pójdą do urn wyborczych. Stąd faktyczne poparcie, a także wynik samych wyborów zależą będą nie tylko od przebiegu kampanii oraz atrakcyjności i rangi poszczególnych kandydatur, ale również od zachowań politycznych właściwych poszczególnym elektoratom - od tego, czy potencjalni wyborcy skłonni są skorzystać z przysługującego im prawa do głosowania.

Spróbujmy zatem odpowiedzieć na pytanie, jak mogą zachować się ludzie, którzy deklarują dziś swoje poparcie dla różnych polityków. Którzy z nich pójdą głosować, a których może zabraknąć przy urnach w dniu wyborów?

Stosunkowo największe niebezpieczeństwo absencji wyborczej istnieje w przypadku elektoratu Jacka Kuronia. Przemawia za tym fakt, że znaczącą część jego zwolenników, większą niż w elektoratach pozostałych kandydatów, stanowią osoby, które nie brały udziału w wyborach parlamentarnych (współczynnik korelacji r Pearsona = 0,11). Jego wyborcy w dużej mierze zaliczają się także do osób, które wykazują minimalne zainteresowanie polityką,

co okazuje się jedną z cech warunkujących wybór Jacka Kuronia na swego kandydata³. Tym samym można się spodziewać, że jeśli Kuroniowi nie uda się zmobilizować swego elektoratu bądź wśród jego zwolenników nie pojawią się osoby bardziej aktywne politycznie, faktyczne poparcie, jakie uzyska on w wyborach, może być mniejsze niż przewidywane.

Warto przy tym zauważyć, iż specyfika elektoratu Jacka Kuronia nie jest czymś przypadkowym, lecz w dużej mierze wydaje się konsekwencją dotychczasowego *imag'u* tego polityka. To, co decyduje o nośności tej kandydatury - fakt, że jest on postrzegany jako osoba o dużej wrażliwości społecznej, przejawiająca troskę o los osób gorzej sytuowanych i bezradnych - jest jednocześnie źródłem jej potencjalnej słabości. Te cechy położenia społecznego (niskie dochody i zła ocena własnych warunków materialnych), które dziś - a zapewne także w najbliższej przyszłości, jako że taki jego wizerunek wydaje się silnie utrwalony - stanowią o poparciu dla Jacka Kuronia⁴, są jednocześnie silnie skorelowane z zespołem cech sprzyjających absencji wyborczej - a mianowicie niskim wykształceniem oraz słabym zainteresowaniem polityką.

Relatywnie najbardziej pewni pojawienia się ich zwolenników w dniu głosowania w lokalach wyborczych mogą być: Adam Strzembosz oraz Tadeusz Zieliński. W tej chwili są to kandydatury przyciągające przede wszystkim ludzi z wyższym wykształceniem, interesujących się polityką i mających wyrobione poglądy polityczne, raczej osoby starsze - częściej deklarujące udział w wyborach niż ludzi młodych⁵.

Inna sprawa, że są to kandydatury mobilizujące elektoraty całkowicie różniące się pod względem politycznym. Jedną z ważniejszych cech warunkujących chęć oddania głosu na Tadeusza Zielińskiego są przekonania lewicowe, natomiast wyborców Adama Strzembosza wyróżnia przede wszystkim deklarowanie prawicowych poglądów politycznych. Jednak zarówno prawicowość, jak i lewicowość to cechy, które zazwyczaj idą w parze z dużą aktywnością wyborczą. Dla dopełnienia obrazu można dodać, że wśród zamierzających poprzeć Adama Strzembosza i Tadeusza Zielińskiego jest bardzo niewiele osób, które twierdzą, że nie brały udziału w ostatnich wyborach parlamentarnych.

---

³ Wynik analizy regresji.

⁴ Wynik analizy regresji.

⁵ Wynik analizy regresji.

Trzeba jednak zaznaczyć, że tak naprawdę elektoraty dopiero zaczynają się tworzyć, a podjęcie decyzji sprawia mniej trudności właśnie ludziom z wyższym wykształceniem oraz wyborcom o wyrobionych poglądach politycznych. Tak więc sytuacja poszczególnych kandydatów związana z mobilizacją ich elektoratów może się jeszcze zmienić.

Antypatie polityczne a szanse wyborcze

W wyborach, zwłaszcza prezydenckich, w których decydująca jest druga tura głosowania, bardzo istotnym motywem decyzji wyborców może być chęć niedopuszczenia do zwycięstwa kandydata nie budzącego ich zaufania czy też reprezentującego nie akceptowaną przez nich opcję polityczną. Wiedza o strukturze politycznych antypatii w społeczeństwie pozwala też lepiej ocenić szanse pozyskania nowych zwolenników przez poszczególnych kandydatów.

Tabela 2

w procentach

Na kogo z tej listy na pewno nie głosował(a)by Pan(i)? (Proszę wymienić nie więcej niż trzech kandydatów)	V '95 (N=844)	VI '95 (N= 875)
Lech Wałęsa	50	48
Leszek Moczulski	43	42
Janusz Korwin-Mikke	32	35
Waldemar Pawlak	28	35
Aleksander Kwaśniewski	29	27
Jacek Kuroń	23	18
Jan Olszewski	17	18
Zbigniew Religa	10	11
Hanna Gronkiewicz-Waltz	11	10
Józef Zych	5	9
Adam Strzembosz	7	8
Tadeusz Zieliński	3	5

Kandydatem najsilniej odrzucanym przez wyborców jest Lech Wałęsa. Blisko połowa ankietowanych wybierających się na wybory twierdzi, że na pewno nie odda głosu na obecnego prezydenta. Deklaracje takie składa również prawie tyle samo osób (47%), które nie zdecydowały jeszcze, czy pójść do urn, bądź też mają zamiar pozostać biernymi obserwatorami wyborów. Można więc stwierdzić, że szanse Lecha Wałęsy na pozyskiwanie nowych wyborców są bardziej ograniczone niż innych liczących się pretendentów do urzędu prezydenckiego. Przez duże grupy osób zamierzających głosować nie są także akceptowani: Leszek Moczulski, Janusz Korwin-Mikke oraz Waldemar Pawlak, w stosunku do którego niechęć wyborców wyraźnie ostatnio wzrosła (o 7 punktów procentowych)

Spółeczny odbiór kandydatury Aleksandra Kwaśniewskiego jest zbliżony do tego sprzed miesiąca. Do jego przeciwników zalicza się obecnie więcej niż co czwarty respondent wybierający się na wybory. Warto jednak dodać, że lider SLD ma większe szanse pozyskania nowych zwolenników spośród osób nie zgłaszających na razie swego udziału w głosowaniu (17% z nich deklaruje, że nie odda na niego głosu) niż spośród tych, którzy opowiadają się za innymi kandydaturami.

Politykiem, którego sukces wyborczy może zależeć w dużej mierze od tego, czy uda mu się zmobilizować osoby z reguły skłonne do bierności wyborczej, jest Jacek Kuroń. Wśród potencjalnych wyborców jego kandydatura budzi obecnie mniejszą niechęć (o 5 punktów procentowych) niż pod koniec ubiegłego miesiąca. Jednak wśród respondentów nie zgłaszających na razie udziału w wyborach więcej osób zapowiada, że na pewno nie oddałoby na niego głosu (22%).

Najmniej kontrowersyjnym kandydatem wciąż pozostaje Tadeusz Zieliński. Zaledwie co dwudziesty respondent zamierzający głosować jest niechętny jego kandydaturze.

Alternatywni kandydaci - zastępcy i rywale

Nie wszyscy brani dziś pod uwagę pretendenci do objęcia najwyższego urzędu w państwie zdecydowali ostatecznie, czy wystartują w wyborach. Spora część polityków zapowiada, że gotowa jest ustąpić miejsca konkurentom o zbliżonej orientacji politycznej,

zyskującym większe poparcie. Nie zawsze jednak kalkulacje oparte na tej podstawie muszą się sprawdzać. Nie we wszystkich przypadkach musi być tak, że wyborcy automatycznie przerzucą swoje głosy na kogoś innego z tej samej opcji politycznej. Istotna zatem pozostaje kwestia zmiany preferencji wyborczych, gdyby wśród pretendentów zabrakło pewnych polityków.

Parę najbardziej uzupełniających się kandydatów stanowią: Aleksander Kwaśniewski i Tadeusz Zieliński. Gdyby rzecznik praw obywatelskich zrezygnował z ubiegania się o fotel prezydencki, dokładnie 30% jego elektoratu przerzuciłoby swoje głosy na Aleksandra Kwaśniewskiego. Można w tym przypadku mówić o swego rodzaju pełnej wzajemności, ponieważ wyborcy Aleksandra Kwaśniewskiego - w razie jego wycofania się - w podobnym stopniu są gotowi udzielić poparcia rzecznikowi praw obywatelskich (29%). Tadeusz Zieliński wydaje się więc tym spośród pretendentów, którego kandydatura najbardziej osłabia pozycję lidera SLD. Można jednak przypuszczać, że oficjalne zgłoszenie przez rzecznika praw obywatelskich udziału w wyborach wpłynie na zmianę notowań obu polityków i relacji między nimi.

W mniejszym stopniu za rywala Aleksandra Kwaśniewskiego może uchodzić Jacek Kuroń. Gdyby kandydat UW nie startował w wyborach, Aleksander Kwaśniewski miałby szansę na 13% głosów jego dzisiejszych zwolenników. Jeszcze pod koniec maja mógł on liczyć na przejęcie jednej czwartej elektoratu Jacka Kuronia. Fakt ten można tłumaczyć rosnącą popularnością Hanny Gronkiewicz-Waltz.

Na Lecha Wałęsę stosunkowo najbardziej skłonni byliby zagłosować zwolennicy Adam Strzembosza. Kandydatura obecnego prezydenta w niewielkim jednak stopniu w ogóle stanowi alternatywę dla elektoratów innych polityków, odwołujących się do osób o prawicowej orientacji. Gdyby profesor Strzembosz wycofał się z wyścigu do fotela prezydenckiego, Lech Wałęsa zyskałby zaledwie jedną siódmą jego obecnego elektoratu. Bardziej korzystna pod tym względem byłaby dla obecnego prezydenta rezygnacja Jacka Kuronia czy Hanny Gronkiewicz-Waltz. Jednak zwolennicy prezes NBP, postrzeganej jako "prowałęsowska", chętniej oddaliby swój głos na Jacka Kuronia (18%) czy Adama Strzembosza (17%) niż Lecha Wałęsę (11%). W sumie wycofanie się z wyborów wszystkich

branych obecnie pod uwagę kandydatów prawicowych sprawiłoby, że poparcie dla Lecha Wałęsy wzrosłoby zaledwie o 1 punkt procentowy (do 13%). Można zatem zaryzykować stwierdzenie, że zwolennicy Lecha Wałęsy stanowią specyficzną, odrębną politycznie klasę wyborców.

Rosnąca popularność prezes NBP każe zatrzymać się chwilę również nad uwarunkowaniami wyborczymi tej kandydatury. Hanna Gronkiewicz-Waltz zyskałaby stosunkowo najwięcej głosów, gdyby wśród pretendentów zabrakło Lecha Wałęsy (20% jego elektoratu). Wyraźnie mniejsze szanse miałyby na pozyskanie wyborców Adama Strzembosza - zaledwie co dziesiąty z zaliczających się do jego zwolenników gotowy jest przekazać jej swój głos. Stosunkowo największą popularnością jej kandydatura cieszyłaby się wśród nielicznie reprezentowanych sympatyków Zbigniewa Religi (27% jego elektoratu). Gdyby z kandydowania w wyborach zrezygnowali wszyscy politycy, którzy odwołują się do wyborców o prawicowej orientacji, podobnie jak w przypadku Lecha Wałęsy poparcie dla Hanny Gronkiewicz-Waltz wzrosłoby bardzo nieznacznie - do 13%. Można z tego wnioskować, że zastrzeżenie pani prezes, iż wycofa się, gdy w wyborach będzie startował Lech Wałęsa, jest uzasadnione - ich elektoraty pokrywają się w największym stopniu.

Wydaje się, że elektorat Hanny Gronkiewicz-Waltz jest ciągle w fazie powstawania. Ponieważ nie jest ona wiązana z jakimiś wyraźnymi deklaracjami politycznymi, np. w kwestiach "drażliwych", dzielących opinię publiczną, a jej kandydatura pod względem politycznym w największym stopniu pozostaje "otwarta" - jej przyszli wyborcy wciąż mogą rekrutować się spośród osób o bardzo różnych preferencjach i sympatiach. Szanse wyborcze Hanny Gronkiewicz-Waltz w znacznym stopniu zwiększyłoby wycofanie się z wyborów takich pretendentów do urzędu prezydenckiego, jak: Jacek Kuroń, Tadeusz Zieliński, a nawet Aleksander Kwaśniewski czy Waldemar Pawlak. Oczywiście sytuacja może się zmienić, gdy w toku kampanii kandydatka ta ujawni wyraźne preferencje i swoje polityczne "oblicze".

Jacek Kuroń najbardziej mógłby liczyć na głosy zwolenników Lecha Wałęsy. Gdyby obecny prezydent nie startował w wyborach, na kandydata UW gotowa byłaby oddać swój głos jedna czwarta elektoratu Lecha Wałęsy. Z racji liczebności Jacek Kuroń mógłby też zyskać równie dużo spośród wyborców Aleksandra Kwaśniewskiego, gdyby ten zdecydował

się nie startować. Mniej korzystna dla kandydata Unii Wolności byłaby natomiast rezygnacja Tadeusza Zielińskiego. Przejąłby on wówczas zaledwie 11% głosów elektoratu rzecznika praw obywatelskich. Wycofanie się Jacka Kuronia również w stosunkowo małym stopniu zwiększałoby szanse wyborcze Tadeusza Zielińskiego. Tak więc, wbrew potocznym opiniom, są to kandydatury w stosunkowo niewielkim stopniu zastępowalne. O pewnym braku wzajemności, jeśli chodzi o sympatie i poparcie dla Jacka Kuronia, możemy mówić w przypadku wyborców Hanny Gronkiewicz-Waltz. Tylko 8% deklarujących poparcie dla prezes NBP dostrzega jej wyborczego sukcesora w osobie Jacka Kuronia.

Wizerunek kandydatów

W opinii ankietowanych, politykiem, który najlepiej dbałby o sprawy kraju, gdyby był prezydentem, jest Aleksander Kwaśniewski. Tego rodzaju przeświadczenie żywi jedna piąta Polaków, nieco mniej niż pod koniec ubiegłego miesiąca (23%).

Tabela 3 w procentach

Która z osób kandydujących na prezydenta najlepiej będzie, Pana(i) zdaniem, dbała o sprawy Polski?	Wskazania wśród:		Deklarowane poparcie w wyborach (N= 875)
	ogółu respondentów	osób deklarujących udział w wyborach (N= 875)	
Aleksander Kwaśniewski	20	22	25
Lech Wałęsa	10	11	12
Tadeusz Zieliński	10	11	11
Jacek Kuroń	10	10	10
Hanna Gronkiewicz-Waltz	7	7	11
Józef Zych	5	5	6
Adam Strzembosz	5	6	5
Nie ma takiego kandydata	3	2	-
Trudno powiedzieć	21	16	6

* Pominięto kandydatów, którzy uzyskali poniżej 3% wskazań.

Dwukrotnie mniej osób sądzi, że spośród przedstawionych im kandydatów najlepiej w tej roli sprawdziliby się: Lech Wałęsa, Tadeusz Zieliński czy Jacek Kuroń. Tylko niewielka liczba ankietowanych uważa, że z punktu widzenia interesów kraju najlepszym kandydatem byłby Józef Zych czy Adam Strzembosz.

Opinie respondentów, których przynajmniej w tej chwili należy traktować jako obserwatorów zbliżających się wyborów, świadczą, że również oni postrzegają Aleksandra Kwaśniewskiego jako kandydata spełniającego ich oczekiwania w tym względzie (18%). Najbardziej znaczące różnice można zauważyć w związku z kandydaturą Lecha Wałęsy. Tylko co dwudziesta osoba spośród nie opowiadających się w tej chwili za żadnym z polityków twierdzi, że o interesy kraju najlepiej dbałby obecny prezydent.

W odniesieniu do zdecydowanej większości kandydatów opinie w kwestii, kto z nich najlepiej dbałby o interesy Polski, są bardzo zbliżone do uzyskiwanego poparcia. O pewnych odstępstwach, mogących świadczyć, iż sami wyborcy mają w tym względzie jakieś wątpliwości, możemy mówić w przypadku Aleksandra Kwaśniewskiego oraz Hanny Gronkiewicz-Waltz, których mniej osób uważa za najlepszych kandydatów z punktu widzenia interesów kraju, niż deklaruje dla nich poparcie.

Sytuacja nieco się zmienia, gdy ocena kompetencji do urzędu prezydenta jest dokonywana nie przez pryzmat dość abstrakcyjnych interesów kraju, lecz osobiście pojmowanych interesów obywatela. Z tej perspektywy najlepszym kandydatem wydaje się Polakom Jacek Kuroń. Minimalnie mniej osób podziela takie przekonanie w stosunku do Aleksandra Kwaśniewskiego.

Tabela 4

w procentach

Który kandydat, z Pana(i) osobistego punktu widzenia, będzie najlepiej dbał o sprawy ludzi takich jak Pan(i)?	Wskazania wśród:		Deklarowane poparcie w wyborach
	ogółu respondentów	osób deklarujących udział w wyborach	
Jacek Kuroń	20	19	10
Aleksander Kwaśniewski	19	16	25
Tadeusz Zieliński	10	9	11
Lech Wałęsa	8	5	12
Józef Zych	5	2	6
Hanna Gronkiewicz-Waltz	4	5	11
Waldemar Pawlak	4	4	3
Adam Strzembosz	4	3	5
Nie ma takiego kandydata	6	5	-
Trudno powiedzieć	17	10	6

* Pominięto kandydatów, którzy uzyskali poniżej 3% wskazań

Z tego punktu widzenia Jacek Kuroń, odwrotnie niż Aleksander Kwaśniewski, a w jeszcze większym stopniu Hanna Gronkiewicz-Waltz, oceniany jest jako najlepszy kandydat na stanowisko prezydenta, niż można by wnosić z zadeklarowanego poparcia. Przy 10% zapowiadających oddanie na niego swojego głosu aż 20% wybierających się na wybory uważa, że byłby on najlepszym reprezentantem interesów zwykłych obywateli.

- Najbardziej zdecydowany elektorat mają Lech Wałęsa i Aleksander Kwaśniewski, przy czym pewność głosowania na tego ostatniego nieco słabnie. Poparcia elektoratu liczniejszego niż w końcu maja, ale też mniej zdecydowanego może spodziewać się obecnie Hanna Gronkiewicz-Waltz. O ile sympatycy Tadeusza Zielińskiego popierają jego kandydaturę w podobnym stopniu jak pod koniec maja, o tyle elektorat Jacka Kuronia wyraża mniejsze zdecydowanie.
- Relatywnie największą ufność mogą pokładać w swych wyborcach Adam Strzembosz oraz Tadeusz Zieliński. Stosunkowo najmniej pewny frekwencji swoich zwolenników może być Jacek Kuroń.
- Kandydatem najsilniej odrzucanym przez wyborców pozostaje Lech Wałęsa. Więcej niechęci zaczęły budzić osoby Waldemara Pawlaka oraz Józefa Zycha. Mimo to marszałek Sejmu pozostaje politykiem, którego kandydatura jest negowana w dalece mniejszym stopniu niż kandydatura byłego premiera. Dość wyraźnie poprawiło się natomiast nastawienie wobec Jacka Kuronia - obecnie mniej osób niż pod koniec maja twierdzi, że na pewno nie odda na niego głosu.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Gdy pytamy ludzi o to, czy zamierzają wziąć udział w wyborach prezydenckich, sporo odpowiada, że nie pójdzie głosować. A czy Pan(i) pójdzie czy też, jak wiele innych osób, nie weźmie udziału w wyborach?
1 - Na pewno wezmę udział w wyborach; 2 - Jeszcze nie wiem, waham się; 3 - Raczej nie wezmę udziału w wyborach (%)

	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	75	16	9	1172
Płeć				
Mężczyźni	80	13	7	554
Kobiety	70	19	11	618
Wiek				
do 24 lat	72	20	8	161
25-34	72	21	7	219
35-44	78	15	7	271
45-54	78	13	9	169
55-64	82	9	9	176
65 lat i więcej	64	18	18	176
Miejsce zamieszkania				
Wieś	74	14	11	437
Miasto do 20 tys.	75	11	14	122
od 21 do 50 tys.	74	19	6	169
51-100 tys.	81	12	7	55
101-200 tys.	82	16	2	75
201-500 tys.	67	23	10	141
501 tys. i więcej mieszk.	76	17	7	174
Region				
Północny	71	13	15	124
Zachodni	67	24	9	124
Środkowozachodni	77	14	9	176
Środkowy	83	13	4	212
Wschodni	69	19	12	148
Południowo-wschodni	79	14	7	185
Południowo-zachodni	70	19	11	203
Wysztalcenie				
Podstawowe	72	15	13	396
Zasadnicze zawodowe	71	20	9	291
Średnie	77	15	7	380
Wyższe	86	11	3	104
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier. i inteligencja	89	8	3	73
Prac. umysł. niż. szczebla	74	19	7	102
Pracownicy fiz.- umysł.	62	29	9	76
Robotnicy wykwalifikowani	78	14	9	140
Robotnicy niewykwalifik.	68	23	9	56
Rolnicy	80	14	6	97
Prywatni przedsiębiorcy	86	5	10	49
Bierni zawodowo				
Renciści	72	11	17	167
Emeryci	75	15	9	213
Uczniowie i studenci	70	25	5	51
Bezrobotni	68	23	8	81
Gospodynie domowe i inni	72	17	11	65
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	83	10	7	128
Sektor państwowy	80	14	6	145
Sektor prywatny	71	19	10	202
Spółdzielczość	71	25	3	33
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	73	18	10	228
125 - 199	68	20	12	183
200 - 274	72	17	11	310
275 - 324	80	14	7	169
325 i powyżej	82	12	6	225
Ocena własnych war. mater.				
Złe	71	18	11	433
Średnie	73	18	9	525
Dobre	86	7	7	214
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	73	16	11	73
Raz w tygodniu	78	16	6	704
Kilka razy w roku	73	15	12	277
W ogóle nie uczestniczy	60	19	21	118
Poglądy polityczne				
Lewica	86	11	3	222
Centrum	72	17	10	353
Prawica	86	10	4	280
Trudno powiedzieć	60	23	16	312

Tabela 2. Na kogo z tej listy najchętniej odda(a)by Pan(i) głos w wyborach prezydenckich? Proszę wskazać jedną osobę
1 - Hanna Gronkiewicz-Waltz; 2 - Jacek Kuron; 3 - Aleksander Kwaśniewski; 4 - Janusz Korwin-Mikke;
5 - Leszek Moczulski; 6 - Jan Olszewski; 7 - Waldemar Pawlak; 8 - Zbigniew Religa;

(%)

	1	2	3	4	5	6	7	8
Ogółem	11	10	25	2	2	3	3	3
Płeć								
Mężczyźni	7	11	27	2	4	4	4	2
Kobiety	14	10	23	1	1	3	3	3
Wiek								
do 24 lat	12	10	29	4	4	2	3	7
25-34	12	12	23	2	2	4	4	3
35-44	8	12	30	2	3	3	3	1
45-54	12	9	29	1	1	3	1	1
55-64	9	10	24	0	3	3	5	2
65 lat i więcej	14	8	14	0	1	4	4	2
Miejsce zamieszkania								
Wieś	5	11	25	0	2	5	7	3
Miasto do 20 tys.	8	9	33	4	5	6	1	5
od 21 do 50 tys.	17	13	20	3	2	1	3	5
51-100 tys.	16	11	30	3	0	0	0	0
101-200 tys.	12	17	31	2	2	0	4	2
201-500 tys.	13	5	27	0	3	2	0	0
501 tys.i więcej mieszk.	16	8	19	1	2	2	1	2
Region								
Północny	9	22	25	1	3	2	1	1
Zachodni	10	12	34	2	1	4	5	3
Środkowozachodni	7	10	34	2	2	3	3	3
Środkowy	13	6	22	2	2	2	4	3
Wschodni	9	9	17	1	4	5	9	3
Południowo-wschodni	12	10	27	4	0	4	2	0
Południowo-zachodni	14	10	19	1	3	3	2	5
Wykształcenie								
Podstawowe	10	12	22	2	2	4	6	2
Zasadnicze zawodowe	10	11	25	1	3	3	5	4
Średnie	11	9	29	1	2	2	1	3
Wyższe	12	8	21	4	2	3	0	1
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	15	7	27	1	0	2	0	1
Prac.umyśl.niż.szczebła	10	8	27	2	1	1	3	3
Pracownicy fiz.-umyśl.	18	12	35	0	3	2	0	1
Robotnicy wykwalifikowani	7	12	39	7	7	4	4	3
Robotnicy niewykwalifik.	14	3	37	0	4	2	0	3
Rolnicy	2	6	28	0	3	11	9	1
Prywatni przedsiębiorcy	2	11	31	9	0	5	0	0
Bierni zawodowo								
Renciści	8	14	23	1	2	3	3	0
Emeryci	15	6	18	0	1	3	4	2
Uczniowie i studenci	20	11	24	7	0	0	0	7
Bezrobotni	7	19	20	3	4	5	8	2
Gospodynie domowe i inni	16	18	18	0	0	1	2	5
Pracujący poza rolnictwem								
Sfera budżetowa	10	11	26	1	3	2	1	2
Sektor państwowy	8	7	32	1	0	2	4	6
Sektor prywatny	12	9	29	2	5	2	2	3
Spółdzielczość	12	5	34	0	0	0	5	0
Dochody na jedną osobę								
Poniżej 125 zł	7	18	26	1	1	5	7	2
125 - 199	11	10	23	1	3	3	8	1
200 - 274	13	11	25	1	2	3	2	4
275 - 324	11	7	25	2	3	2	0	5
325 i powyżej	13	5	25	1	3	3	1	1
Ocena własnych war. mater.								
Złe	11	15	21	1	2	5	4	3
Średnie	11	8	26	1	2	2	4	2
Dobre	8	6	29	3	2	3	1	3
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	23	2	15	0	2	4	8	3
Raz w tygodniu	11	9	24	1	3	4	3	3
Kilka razy w roku	8	16	29	2	2	2	4	3
W ogóle nie uczestniczy	6	11	33	3	1	0	0	1
Poglądy polityczne								
Lewica	4	8	59	0	0	0	1	2
Centrum	12	9	24	2	3	4	6	4
Prawica	15	10	5	2	4	5	1	2
Trudno powiedzieć	11	15	19	2	1	3	4	2

Tabela 2 (cd.) 9 - Adam Strzembosz; 10 - Lech Wałęsa; 11 - Tadeusz Zieliński; 12 - Józef Zych
13 - Ktoś inny

(%)

	9	10	11	12	13	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	5	12	11	6	1	6	872
Płeć							
Mężczyźni	3	12	12	6	1	6	440
Kobiety	7	13	10	5	2	6	432
Wiek							
do 24 lat	0	6	11	7	0	7	116
25-34	6	11	10	5	1	5	158
35-44	4	10	13	3	1	6	210
45-54	8	8	15	7	3	2	132
55-64	5	18	8	9	1	5	145
65 lat i więcej	7	22	7	6	0	12	111
Miejsce zamieszkania							
Wieś	5	11	8	10	1	8	323
Miasto do 20 tys.	2	6	14	4	1	4	91
od 21 do 50 tys.	4	11	13	3	1	5	126
51-100 tys.	5	8	16	7	0	3	45
101-200 tys.	4	14	7	2	0	2	62
201-500 tys.	13	14	13	3	2	5	94
501 tys. i więcej mieszk.	4	21	13	3	3	5	132
Region							
Północny	4	15	9	4	3	2	89
Zachodni	3	7	10	5	0	4	83
Środkowozachodni	2	12	16	6	1	8	136
Środkowy	2	17	10	1	1	5	174
Wschodni	7	11	10	9	0	6	101
Południowo-wschodni	6	13	6	7	1	8	146
Południowo-zachodni	10	9	14	3	2	6	142
Wykształcenie							
Podstawowe	2	16	6	6	1	9	283
Zasadnicze zawodowe	5	11	9	7	0	5	205
Średnie	5	11	13	7	1	4	293
Wyższe	13	9	22	0	3	2	90
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	15	5	22	1	0	4	65
Prac. umysł. niż. szczebla	4	11	16	8	0	6	76
Pracownicy fiz.-umysł.	0	4	9	2	2	1	47
Robotnicy wykwalifikowani	3	13	9	4	0	7	109
Robotnicy niewykwalifik.	3	5	9	5	0	15	38
Rolnicy	4	8	14	12	1	1	77
Prywatni przedsiębiorcy	6	13	19	0	2	1	42
Bierni zawodowo							
Renciści	3	21	6	7	1	7	119
Emeryci	8	16	9	9	0	8	160
Uczniowie i studenci	0	6	8	6	3	9	36
Bezrobotni	0	15	11	3	1	3	56
Gospodynie domowe i inni	13	9	4	4	8	1	47
Pracujący poza rolnictwem							
Sfera budżetowa	8	8	16	2	1	8	106
Sektor państwowy	4	11	14	4	0	4	116
Sektor prywatny	5	12	9	5	1	5	143
Spółdzielczość	0	11	18	10	0	5	23
Dochody na jedną osobę							
Poniżej 125 zł	3	11	7	8	1	3	165
125 - 199	3	12	8	4	1	10	125
200 - 274	7	10	9	7	1	5	222
275 - 324	6	16	13	3	0	6	134
325 i powyżej	6	14	17	5	2	5	186
Ocena własnych war. mater.							
Złe	5	11	8	7	1	5	305
Średnie	4	13	11	6	2	7	383
Dobre	7	12	16	3	1	5	184
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	8	23	0	9	0	2	53
Raz w tygodniu	6	12	10	6	1	7	546
Kilka razy w roku	4	10	13	5	0	4	201
W ogóle nie uczestniczy	1	12	24	3	1	4	71
Poglądy polityczne							
Lewica	1	1	16	4	1	2	190
Centrum	6	7	11	8	1	4	255
Prawica	10	27	10	5	1	2	240
Trudno powiedzieć	3	11	7	5	1	16	186